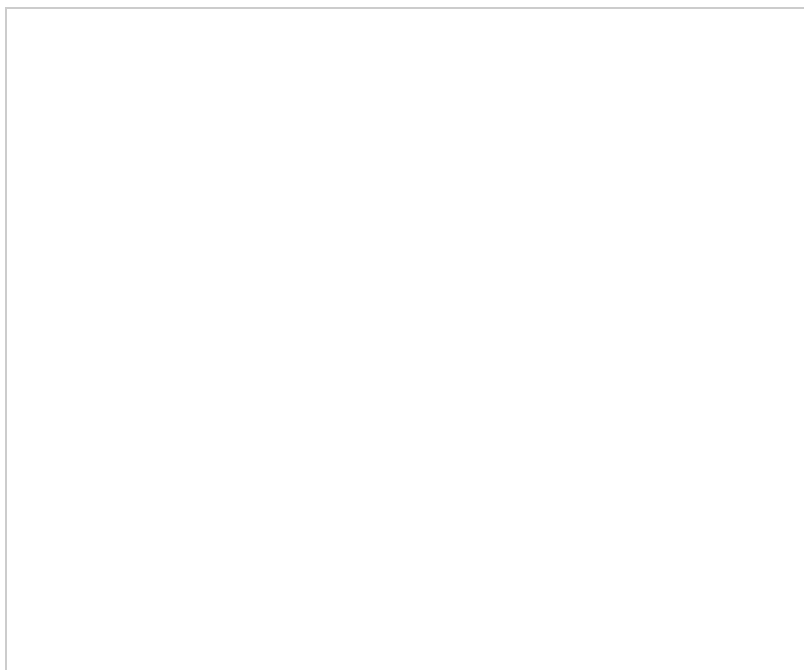

Säilytä turvasi ulkomailla

27.10.2024 14.00

Suomen kansalaisuus ei ole tae suomalaisesta sosiaaliturvasta. Tavallista vuosilomaa pidemmäksi ajaksi ulkomaille lähtevän pitää ilmoittaa matkastaan Kelaan.

Teksti: SARI PÖYLIÖ

- Suomalainen sosiaaliturva on pääsääntöisesti tarkoitettu Suomessa vakinaisesti asuville. Suomen kansalaisuuden riittäminen sosiaaliturvan perusteeksi on yleinen harhaluulo, kertoo Kelan lakimies **Suvi Rasimus**.

Nokian insinöörin, matkailualan opiskelijan, Aurinkorannikon eläkeläisen tai Aasian reppumatkailijan ulkomaille oleskelun vaikutukset sosiaaliturvaan poikkeavat toisistaan.

- EU- tai ETA-maahan töihin muuttava henkilö tulee lähtökohtaisesti vakuutetuksi työskentelymaassa, jolloin hän ei voi enää olla Suomen sosiaaliturvan piirissä. Jos henkilö muuttaa työn takia EU:n ulkopuolelle, esimerkiksi Thaimaahan, hän säilyttää oikeutensa suurimpaan osaan Kelan etuuksista.

Oikeus säilyy korkeintaan vuoden. Työnantajan lähettämänä työntekijä voi säilyttää oikeuden myös vuotta pidemmän ajan. Jos työntekijä ei säilytä Suomen sosiaaliturvaa eikä kohdemaan säädösten mukaan pääse työntekomaansaakaan sosiaaliturvan piiriin, voi hän joutua tilanteeseen, jossa etuuksia ei ole lainkaan. Mutta tilanne ei ole ikuinen:

- Takaisin Suomeen muuttavan henkilön sosiaaliturva palautuu yleensä maahanmuuttopäivästä lukien, lupaa Suvi Rasimus.

Jos suomalainen oleskelee toisessa EU- tai ETA-maassa yli vuoden tekemättä töitä, hän ei yleensä säily Suomen sosiaaliturvassa. Epäselvissä tilanteissa arvioidaan kumpaan maahan hänellä on läheisemmät siteet.

EU:n ulkopuolella seikkailevan reppureissulaisen sosiaaliturva säilyy Suomessa enintään vuoden.

- Ulkomaille vakinaisesti muuttaneet eläkeläiset eivät yleensä säily Suomen sosiaaliturvassa paitsi sairaanhoidon kustannusten osalta, jos kyseessä on EU- tai ETA-maa tai Sveitsi, ja Suomi on ainoa eläkettä maksava maa. Jos eläkeläinen saa esimerkiksi Espanjassa hoitoa paikallisten asukkaiden omavastuumaksuin, Suomi maksaa tietyn summan Espanjalle. Vakinaiseksi muutoksi saatetaan katsoa esimerkiksi se, että viettää jatkuvasti yli puolet vuodesta ulkomailla. Tilanne on kuitenkin tapauskohtainen, ja siihen vaikuttavat muun muassa siteet kotimaahan.

Opiskelijoiden ulkomailla oleskelu on kohtuullisen vapaata. Kela voi tehdä vakuuttamispäätöksen päätoimisten opintojen ajalle viideksi vuodeksi. Jatkopäätöstä voi hakea korkeintaan viideksi lisävuodeksi. Kaikkein vapain ulkomailla oleskelu on diplomaateilla, joilla viipymisrajoja ei ole. Myös merimiesten tilanne poikkeaa muista työntekijäryhmistä.

Jos ulkomaille lähtijä unohtaa ilmoittaa muutostaan, voi Kela ottaa yhteyttä ja tiedustella ulkomailaolon aikaa ja tarkoitusta. Kela saa muuttotiedot esimerkiksi maistraatista, johon henkilö on tehnyt muuttoilmoituksen.

- Pääsääntö on, että tavallista vuosilomaa pidempi oleskelu ulkomailla saattaa vaikuttaa sosiaaliturvaan. Kuukautta pidemmäksi ajaksi ulkomaille lähtevän tulee ilmoittaa matkastaan Kelaan, samoin jos on menossa lyhyemmäksi aikaa töihin EU- tai ETA-maahan tai Sveitsiin, Rasimus muistuttaa.

Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse Kelan puhelinpalveluun, jossa virkailija selvittää matkan tarkoituksen, keston ja ajankohdan. Jos lisätietoja tarvitaan, virkailija kertoo miten ja milloin ne tulee toimittaa Kelaan. Ilmoitus on mahdollista tehdä myös verkkopalvelun kautta.

SARI PÖYLIÖ

Kelan puhelinpalvelu

020 692 207

- Ilmoitus ulkomaille muutosta
- Hakemus sosiaaliturvan säilymisestä ulkomailla
- Ilmoitukset olosuhteiden muutoksista ja paluusta
- Hakemus sosiaaliturvaan pääsystä paluun jälkeen

www.kela.fi

(Uusinta ML 6-7/12)

Suvi Rasimus.

